

COVID-19 και Home-Start

Εισαγωγή

Όπως παντού, η πανδημία και η καραντίνα οδήγησαν στην αναστολή λειτουργίας των περισσότερων υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένου και του Home-Start. Σε μια κατάσταση που η οικογένειες μάς χρειαζόντουσαν περισσότερο, εμείς δεν μπορούσαμε να είμαστε, ως φυσική παρουσία, τουλάχιστον, εκεί, αν και κρατήσαμε επαφή μαζί τους.

Η επιστροφή στην κανονικότητα όμως, όπως τουλάχιστον την ξέραμε, θα αργήσει. Θα πρέπει να βρούμε τρόπους να διασφαλίσουμε τη συνέχιση της δουλειάς μας, διατηρώντας όπου μπορούμε την ουσία και βασική φιλοσοφία της αλλά προσαρμόζοντάς την στις νέες συνθήκες, έτσι ώστε να διασφαλιστούν η ασφάλεια των επαγγελματιών και των εθελοντών μας καθώς και των οικογενειών που εξυπηρετούμε.

Αναγνωρίζουμε τα ακόλουθα δεδομένα:

- Η ουσία της δουλειάς του Home-Start είναι η ανάπτυξη μιας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ του εθελοντή και της οικογένειας, που κτίζεται με τις κατ' οίκον επισκέψεις, την προσωπική επικοινωνία και την αφιέρωση σημαντικού σε ποσότητα και ποιότητα χρόνου μαζί της.
- Η ασφάλεια των επαγγελματιών και εθελοντών του Home-Start είναι βασικός στόχος μας, πόσο μάλλον σε συνθήκες πανδημίας όπως αυτή που διανύουμε. Δεν γνωρίζουμε τους όρους διαβίωσης (κατάσταση υγείας μελών, καθαριότητα κ.λπ.) της κάθε οικογένειας και ιδιαιτέρως των νέων οικογενειών με τις οποίες συνεργαζόμαστε και άρα το ρίσκο της προσωπικής επικοινωνίας μαζί της είναι αυξημένο.
- Η ασφάλεια των οικογενειών (γονέων και παιδιών) είναι επίσης σημαντικός στόχος. Οφείλουμε ως Home-Start να διασφαλίσουμε ότι οι εθελοντές και οι επαγγελματίες μας λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας, λειτουργώντας ως πρότυπο για τις οικογένειες.
- Οι οικογένειες την περίοδο αυτή έχουν πιθανότατα μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης και το Home-Start ως κοινωνικός φορέας υποστήριξης της οικογένειας δεν μπορεί να απέχει.

Τα ανωτέρω δεδομένα μάς οδηγούν στο συμπέρασμα ότι πρέπει να προτείνουμε στρατηγικές που συνδυάζουν με τον βέλτιστο τρόπο την ανάγκη διατήρησης της προσωπικής επικοινωνίας με την ανάγκη της μείωσης, όσο είναι δυνατόν, των κινδύνων που συνεπάγονται λόγω αυτής ακριβώς της επικοινωνίας.

Προτεινόμενα μέτρα

Τα μέτρα που προτείνουμε λαμβάνουν υπόψη τα ανωτέρω δεδομένα και παράλληλα βασίζονται στην εμπειρία άλλων Home-Start και άλλων φορέων καθώς και στις οδηγίες της πολιτείας και άλλων διεθνών και επιστημονικών φορέων. Η Home-Start Ελλάς οφείλει να ακολουθεί τις εθνικές οδηγίες και να παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις. Τα μέτρα έχουν **προσωρινό** χαρακτήρα και θα εφαρμοστούν για όσο διάστημα κριθεί αναγκαίο. Τα μέτρα έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα για

κάθε πρόγραμμα Home-Start.

1. Ένα Home-Start μπορεί να **επιλέξει** να λειτουργήσει στο σπίτι ή στο γραφείο ή εξ αποστάσεως ή με συνδυασμό των ανωτέρω τρόπων λειτουργίας. Σε περίπτωση που λειτουργεί στο γραφείο ή εξ αποστάσεως θα πρέπει, να δημιουργήσει όσο είναι εφικτό τις κατάλληλες συνθήκες ώστε τα βασικά στοιχεία της κατ' οίκον υποστήριξης να διατηρούνται.
2. Η Home-Start Ελλάς θεωρεί ότι ένας καλός συνδυασμός ασφαλούς κατ' οίκον υποστήριξης και εναλλακτικών τρόπων λειτουργίας μπορεί να αποτελέσει ένα καλό πρότυπο λειτουργίας κατά την έκτακτη αυτή περίοδο.

Ένας ενδεικτικός τρόπος λειτουργίας θα μπορούσε να περιλαμβάνει:

- Κατ' οίκον επισκέψεις από τον συντονιστή (αρχική, αρχική επίσκεψη με τον εθελοντή, επισκέψεις αξιολόγησης και κλεισίματος). Οι επισκέψεις αξιολόγησης μπορεί να γίνονται και εξ αποστάσεως ή στο γραφείο. Η επίσκεψη του κλεισίματος της υποστήριξης από το Home-Start μπορεί να γίνεται και στο γραφείο.
 - Κατ' οίκον επισκέψεις από τον εθελοντή μια φορά το δεκαπενθήμερο. Οι επισκέψεις μπορεί να είναι πιο σύντομες σε διάρκεια από την προβλεπόμενη, βάσει των διεθνών προτύπων διάρκειας επισκέψεων π.χ. 1 – 1:30 ώρες αντί των προβλεπόμενων 2-3 ωρών. Επίσης, όταν οι ημέρες το επιτρέπουν οι συναντήσεις μπορεί να γίνονται και σε ανοικτό χώρο (π.χ. πάρκο).
 - Συνάντηση εθελοντή με οικογένεια στο γραφείο ή εξ αποστάσεως μέσω - κατά προτίμηση - ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας που δίνουν τη δυνατότητα οπτικής επαφής μια φορά το δεκαπενθήμερο.¹
3. Οι επισκέψεις στο σπίτι θα ακολουθούν αυστηρά πρωτόκολλα προστασίας. Αυτά θα είναι τα ακόλουθα:
 - Πριν την επίσκεψη στο σπίτι, ο συντονιστής θα επικοινωνεί με την οικογένεια για να επιβεβαιώνει ότι η κατάσταση της υγείας της είναι καλή και δεν εμφανίζει κάποιο μέλος της συμπτώματα που παραπέμπουν στον COVID-19 (πυρετό, βήχα, πονόλαιμο κ.λπ.). Σε αυτή την περίπτωση επισημαίνεται στην οικογένεια το τι πρέπει να κάνει και δεν πραγματοποιείται η επίσκεψη του εθελοντή ή του συντονιστή. Εφόσον δεν συντρέχει λόγος μη πραγματοποίησης της επίσκεψης, εξηγείται στην οικογένεια το πρωτόκολλο που πρέπει να ακολουθηθεί και ο λόγος που αυτό κρίνεται απαραίτητο. Είναι επίσης προφανές ότι εάν ο εθελοντής έχει οποιαδήποτε συμπτώματα δεν πραγματοποιεί επίσκεψη στην οικογένεια. Γι' αυτό είναι χρήσιμη η θερμομέτρησή του πριν την επίσκεψη.
 - Είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας για τον συντονιστή και τον εθελοντή κατά την επίσκεψη στο σπίτι. Μάσκες πρέπει να διατίθενται και για τα μέλη της οικογένειας (με φροντίδα του Home-Start).²
 - Ο συντονιστής και ο εθελοντής θα έχουν μαζί τους απολυμαντικά (με 60% περιεκτικότητα σε αλκοόλ) και τόσο πριν την είσοδο στο σπίτι και μετά την έξοδο απ' αυτό θα πρέπει να τα χρησιμοποιούν. Θα ζητούν ακόμα από τα μέλη της οικογένειας να τα χρησιμοποιήσουν αμέσως μετά την είσοδο του συντονιστή-εθελοντή στο σπίτι.
 - Πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ενάμισι με δύο μέτρα απόσταση μεταξύ του εθελοντή, του συντονιστή και του μέλους της οικογένειας με το οποίο έρχεται σε

¹ Θα μπορούσε το Home-Start μέσω κάποιας χορηγίας να προμηθεύσει τις οικογένειες με tablet.

² Θα μπορούσε το Home-Start μέσω κάποιας χορηγίας να προμηθεύσει τις οικογένειες με μάσκες.

επαφή ο συντονιστής ή ο εθελοντής. Πρέπει επίσης να αποφεύγουν να αγγίζουν επιφάνειες που πολυχρησιμοποιούνται στο σπίτι, να αγγίζουν το πρόσωπό τους και να αφήνουν τα προσωπικά τους αντικείμενα στο πάτωμα ή σε άλλες επιφάνειες.

- Εάν για οποιονδήποτε λόγο ο συντονιστής θεωρεί ότι το σπίτι και ο τρόπος λειτουργίας της οικογένειας δεν διασφαλίζουν την προσωπική του ασφάλεια ή την ασφάλεια του εθελοντή, η υποστήριξη στο σπίτι δεν θα λαμβάνει χώρα και θα αναζητούνται εναλλακτικές πρακτικές. Επίσης, εάν ο εθελοντής διαπιστώσει οποιονδήποτε λόγο που θέτει σε κίνδυνο την προσωπική του ασφάλεια, ενημερώνει τον συντονιστή ο οποίος ενδεχομένως να αποφασίσει τη διακοπή των επισκέψεων και την αναζήτηση άλλων τρόπων υποστήριξης της οικογένειας.
4. Οι επισκέψεις στο γραφείο θα ακολουθούν παρόμοιους κανόνες.
- Πριν την επίσκεψη στο γραφείο, ο συντονιστής θα επικοινωνεί με την οικογένεια για να επιβεβαιώσει ότι η κατάσταση της υγείας της είναι καλή και δεν εμφανίζει κάποιο μέλος της συμπτώματα που παραπέμπουν στον COVID-19 (πυρετό, βήχα, πονόλαιμο κ.λπ.). Σε αυτή την περίπτωση επισημαίνεται στην οικογένεια το τι πρέπει να κάνει και δεν πραγματοποιείται η επίσκεψη της οικογένειας.
 - Είναι επίσης προφανές ότι εάν ο εθελοντής ή ο συντονιστής έχει οποιαδήποτε συμπτώματα δεν πραγματοποιεί τη συνάντησή του με την οικογένεια. Γι' αυτό είναι χρήσιμη η θερμομέτρησή τους πριν την επίσκεψη.
 - Είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας για τον συντονιστή και τον εθελοντή. Μάσκες πρέπει να διατίθενται (με φροντίδα του Home-Start) και για τα μέλη της οικογένειας που θα επισκέπτονται το γραφείο.³
 - Ο συντονιστής και ο εθελοντής θα έχουν μαζί τους απολυμαντικά (με 60% περιεκτικότητα σε αλκοόλ) και πριν την είσοδό τους στο γραφείο, θα πρέπει να παρακαλέσουν τα μέλη της οικογένειας να τα χρησιμοποιήσουν. Επίσης, οι ίδιοι (συντονιστής και εθελοντής) πρέπει να χρησιμοποιούν τακτικά απολυμαντικά χεριών.
 - Πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ενάμισι με δύο μέτρα απόσταση μεταξύ του εθελοντή, του συντονιστή και του μέλους της οικογένειας.
 - Οι επισκέψεις στο γραφείο πρέπει όσο το δυνατόν να δημιουργούν μια αίσθηση χαλάρωσης ώστε να κτιστεί η σχέση εμπιστοσύνης. Δεν πρέπει ο γονιός να νοιώθει ότι επισκέπτεται μια υπηρεσία αλλά ότι συναντά ένα φίλο ή μια φίλη σε ένα ουδέτερο χώρο. Πρέπει να υπάρχει παράλληλη απασχόληση για τα παιδιά, γι' αυτό είναι χρήσιμο να υπάρχει ένας δεύτερος εθελοντής για τον σκοπό αυτό καθώς και το απαραίτητο υλικό απασχόλησης των παιδιών.
5. Οι διαδικτυακές συναντήσεις θα αφορούν τόσο τους γονείς όσο και τα παιδιά. Ο εθελοντής θα φροντίζει να δημιουργεί τις συνθήκες ώστε η εξ αποστάσεως επικοινωνία να είναι όσο το δυνατόν πιο χαλαρή και ευχάριστη. Όσον αφορά ιδιαιτέρως τα παιδιά και με τη βοήθεια του συντονιστή ο εθελοντής μπορεί να τους δώσει ιδέες και παιχνίδια για την απασχόληση των παιδιών (π.χ. φτιάξτε μια ζωγραφιά με ένα συγκεκριμένο θέμα) κατά το χρόνο της συζήτησης με τον γονέα ή να τους αφιερώσει αποκλειστικό χρόνο έτσι ώστε το παιδί να αναπτύξει κάποιες συγκεκριμένες δεξιότητες ή να περάσει όμορφα και ο γονιός παράλληλα να χαλαρώσει λίγο ή να δουλέψουν όλοι μαζί στην οικογένεια ένα θέμα (π.χ. ας φτιάξουμε ένα καθημερινό πρόγραμμα ρουτίνας). Εφόσον αυτό το είδος της υποστήριξης πάει καλά, σε ένα δεύτερο στάδιο θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και διαδικτυακές ομάδες γονέων.

³ όπ.παρ.

6. Η Home-Start Ελλάς προσθέτει στο διαθέσιμο για τα προγράμματά της ενημερωτικό υλικό και υλικό που αφορά την υγιεινή και την ασφάλεια των επαγγελματιών, των εθελοντών και των οικογενειών και διασφαλίζει ότι στην εκπαίδευση των εθελοντών περιλαμβάνονται θέματα υγιεινής και ασφάλειας, καθώς και διαχείρισης του άγχους, ιδιαιτέρως επικεντρωμένα σε συνθήκες υγειονομικής κρίσης.
7. Οι συντονιστές των προγραμμάτων Home-Start φροντίζουν ώστε οι εθελοντές να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη κατά τη διάρκεια του έργου τους καθώς η εμπειρία αυτή θα είναι πρωτόγνωρη για αυτούς.
8. Το σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ του συντονιστή, του εθελοντή και της οικογένειας θα τροποποιηθεί προσωρινά ώστε να συμπεριλαμβάνει τις ανωτέρω οδηγίες (βλ. συνημμένο σχέδιο συμφώνου) και τη δέσμευση όλων για συμμόρφωση με τους κανόνες. Ιδιαιτέρως όσον αφορά τον εθελοντή και την οικογένεια πρέπει να καταστεί σαφές ότι συμφωνούν με τον ως άνω τρόπο λειτουργίας και ότι συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία με τη δική τους ελεύθερη βούληση.

Πηγές:

Maternal Resources and Health Administration, Maternal and Child Health:

<https://mchb.hrsa.gov/Home-Visiting-Information-During-COVID-19#role>

British Association of Social Workers: <https://www.basw.co.uk/professional-practice-guidance-home-visits-during-covid-19-pandemic>